

Verkiezingsprogramma 2026 - 2030

Zó! Zoetermeer

Voorwoord

Beste Zoetermeesters,

De afgelopen jaren heb ik in alle wijken gestaan met een bekertje koffie in m'n hand en m'n oren open. Want daar begint het: bij luisteren.

Wat me altijd raakt, is hoeveel mensen betrokken zijn bij hun straat, hun burens, hun stad. Mensen die zorgen voor een ander, voor het groen in de straat, voor de club of de school. Juist in tijden dat het soms lijkt alsof alles vastloopt, zijn zij de stille motor van Zoetermeer.

Met Zó! Zoetermeer willen we het goede in onze stad versterken. Nuchter, positief kritisch en altijd in gesprek. We komen niet met loze beloftes of dure woorden, maar met plannen die passen bij Zoetermeer en bij u.

Ik ben trots op dit programma. Het is gebaseerd op wat we horen in de wijken, niet bedacht in een ivoren toren. En ik hoop dat u, als u het leest, net zoveel vertrouwen voelt in de toekomst van onze stad als ik.

Dank voor het vertrouwen. En graag tot ziens. Misschien wel bij de volgende Koffie & Zó!

Ik nodig u van harte uit om op ons te stemmen!

Roel van der Vlies
Lijsttrekker Zó! Zoetermeer

Zó! in het kort

Wonen en bouwen

Meer woningen voor starters, middeninkomens en senioren. Eerst overleg met de buurt. Bouwen waar het kan, met oog voor de kwaliteit van de wijk. Geen woontorens op plekken waar dat niet past. Zoetermeer lost de woningcrisis niet in z'n eentje op.

Veiligheid

Meer politie en handhavers. Hulpverleners veilig hun werk laten doen. Geen wapens, minder jongerenoverlast. Cameratoezicht waar nodig. Veilige straten en verkeersveiligheid voorop.

Zorgen voor elkaar

Jeugdzorg terug naar normaal: hulp waar het echt nodig is. Mantelzorgers verdienen ondersteuning. Geen wachttijden bij de Wmo. Hulpmiddelen snel geregeld. Meer woonzorgcentra.

Inrichting van de stad

Genoeg groen, genoeg water. Parkeren realistisch. Mobiliteit voor iedereen: OV, fiets, auto. Veilig verkeer. Inspraak bij groenbeleid. Beter onderhoud. Meer openbare toiletten.

Economie, werkgelegenheid, armoede, schulden

Werkgelegenheid telt mee bij elk besluit. Onderwijs afgestemd op de praktijk. Hulp bij schulden en armoede. Winkels in de wijk blijven.

Milieu, afval, energietransitie, leefomgeving

Energietransitie haalbaar en betaalbaar. Zonnepanelen: ja. Windturbines: nee. Minder restafval via nascheiding. Schone wijken. Dierenwelzijn telt. Groen en water vasthouden.

Vrije tijd, sport en cultuur

Goede sport- en cultuurlocaties. Bibliotheken versterken. Meer aandacht voor verenigingen, vrijwilligers, en evenementen. Iedereen moet kunnen meedoen.

Integratie, geen discriminatie, toegankelijkheid

Geen plek voor discriminatie. Volwaardige toegankelijkheid. Zó! blijft knokken!

Bestuur, samenspraak en financiën

Luisteren, uitleggen en doen wat je zegt. Geen poespas, maar praktisch bestuur met beide benen in de stad.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Zó! in het kort	2
Inhoudsopgave	3
0. Inleiding	6
1. Wonen en Bouwen	7
<i>Woningnood</i>	7
<i>Buurtvisie: Eerst overleg met de buurt</i>	7
<i>Goede mix van alle woningtypen per wijk</i>	7
<i>Collectief wonen</i>	7
<i>De Entree</i>	8
<i>Bleizo</i>	8
<i>Duurzaam bouwen</i>	8
<i>Eerlijke samenwerking Haaglanden</i>	8
<i>Verkamers, delen en optoppen</i>	8
<i>De stad groeit</i>	9
2. Veiligheid	10
<i>Criminaliteit aanpakken</i>	10
<i>Criminaliteit 'online'</i>	10
<i>Veiligheid voor hulpverleners</i>	10
<i>Alcohol, drugs, lachgas en hennepkwekerijen</i>	11
<i>Team Handhaving</i>	11
<i>Wijk en Agent Samen (WAS)</i>	11
<i>Cameratoezicht</i>	11
<i>Veilige straten voor iedereen</i>	11
<i>Jongeren en overlast</i>	11
<i>Geweld thuis – meldpunt bezorgd</i>	12
<i>Zorgwekkend gedrag</i>	12
<i>En als er brand uitbreekt...</i>	12
<i>Toegang hulpverleners</i>	13
3. Zorgen voor elkaar	14
<i>Jeugdzorg – nieuw beleid is nodig</i>	14
<i>Wmo-loket</i>	15
<i>Positieve gezondheid</i>	15
<i>Woonzorgcentra</i>	15
<i>Zorginnovaties</i>	15
<i>Mantelzorg: het overkomt je, ondersteuning is nodig</i>	16
<i>Scootmobielen, Ouderenbus, Leerlingenvervoer en Regiotaxi</i>	16
<i>Hulpmiddelen van levensbelang!</i>	16
<i>Verstandelijk en/of psychisch gehandicapt</i>	17
<i>Voldoend verpleegbedden</i>	17
<i>Haga ziekenhuis</i>	17
<i>Geen fraude, zelfverrijking, wel eerlijke salarissen</i>	17
4. Inrichting van de stad	19
<i>Bereikbaarheid in de stad</i>	19
<i>Mandelabrug</i>	19
<i>Parkeren</i>	19

<i>Betaald parkeren en bezoekersparkeren</i>	19
<i>Fietsparkeren</i>	20
<i>Onderhoud fietspaden</i>	20
<i>Obstakels en drempels</i>	20
<i>Toegankelijkheid buitengebied</i>	20
<i>Verkeersveiligheid</i>	20
<i>Openbaar Vervoer</i>	21
<i>Groenbeleid: in overleg met inwoners!</i>	21
<i>Ons Blauwe Goud</i>	22
<i>Beter onderhoud</i>	22
<i>Wijkaanpak Meerzicht</i>	22
<i>Openbare toiletten</i>	22

5. Economie, onderwijs, werkgelegenheid, armoede, schulden 24

<i>Werkgelegenheid: belangrijk bij alle besluiten</i>	24
<i>Onderwijs: afstemming met het bedrijfsleven</i>	24
<i>Dutch Innovation Factory en Park</i>	24
<i>Kinderen horen op school</i>	25
<i>Integrale Kindcentra, opvang van 7-19 uur</i>	25
<i>Hulp voor het zeer jonge kind</i>	25
<i>Voldoende vaardigheden om mee te kunnen doen</i>	25
<i>De Binnenbaan</i>	26
<i>Armoede bestrijden</i>	26
<i>Schuldhelpverlening</i>	26
<i>Winkelcentra behouden</i>	26

6. Afval, milieu, energietransitie en leefomgeving 28

<i>Afval: luisteren naar de stad!</i>	28
<i>Scheiden van afval</i>	28
<i>Afval betalen per keer?</i>	28
<i>Leefbare wijken: schoon, heel en veilig</i>	28
<i>Hondenpoep grote ergernis</i>	28
<i>Geluidsoverlast</i>	29
<i>Schone lucht</i>	29
<i>Energietransitie: verstandig, haalbaar en betaalbaar</i>	29
<i>Het stroomnet zit vol</i>	29
<i>Groen en water</i>	30
<i>Dierenwelzijn</i>	30
<i>Kinderboerderijen, wijktuinen en leren over flora en fauna</i>	30

7. Vrije tijd, sport en cultuur 31

<i>Vrije tijd</i>	31
<i>Accommodaties</i>	31
<i>Veiligheid en respectvol verenigen</i>	31
<i>Sport voor kinderen financieel bereikbaar</i>	31
<i>Zwemmen is hier van levensbelang</i>	32
<i>Bibliotheken: onmisbaar en veelzijdig</i>	32
<i>Vrijwilligers: het kloppend hart van Zoetermeer</i>	32
<i>Evenementen</i>	32
<i>Behoud bestaande culturele voorzieningen</i>	32
<i>Nationaal Videogamemuseum</i>	33
<i>Poppodium Boerderij</i>	33
<i>Cultuursubsidies</i>	33
<i>Ook gehandicapten doen mee met sport en cultuur</i>	33
<i>Buurthuizen, jongerencentra</i>	33
<i>Vernèdepark, Van Tuyllpark</i>	34

8. Integratie, géén discriminatie, volwaardige toegankelijkheid **35**

<i>Een stad voor iedereen</i>	35
<i>Toegankelijkheid moet vanzelfsprekend worden</i>	35
<i>Taal: sleutel tot meedoen</i>	36
<i>Niet discrimineren</i>	36
<i>Culturele verschillen</i>	36

9. Samenspraak, bestuur en financiën **38**

<i>Samenspraak: luisteren en uitleggen</i>	38
<i>Buurtvisie</i>	38
<i>Openbaar bestuur</i>	38
<i>Financiën</i>	39
<i>Digitale dienstverlening</i>	39
<i>New Town problematiek</i>	39

Hoofdstuk 0 Inleiding

Zó! Zoetermeer is een lokale partij die met beide benen in de stad staat. Onafhankelijk, nuchter en altijd in gesprek met inwoners. Geen plannen van achter een bureau, maar op basis van wat we zien, horen en voelen. Gewoon, van mens tot mens.

Wat u van ons kunt verwachten? Geen loze beloften of politieke modewoorden. Maar wel: gezond verstand, een luisterend oor en een tomeloze inzet voor een stad waar het goed leven is. Of u nu in Buytenwegh woont, in Oosterheem of Palenstein: Zó! is er voor u.

Wij geloven dat politiek dichtbij moet zijn. Daarom trekken we al sinds 2012 de wijken in met *Koffie & Zó!*. Ook als er géén verkiezingen zijn. We horen liever wat er speelt bij het winkelcentrum in Meerzicht dan dat we eindeloos debatteren over vage beleidsstukken. Zo blijft onze politiek geworteld in de praktijk.

Wat zijn de grote opgaven voor Zoetermeer?

Allereerst: de woningnood. Zó! steunt de versnelling van woningbouw. Maar bouwen moet wel met beleid. Natuurlijk de hoogte in waar het kan, maar niet elk veldje vol beton. Een leefbare stad is meer dan stapels stenen: ook groen, speelruimte en plekken waar burens elkaar ontmoeten horen erbij. Starters moeten hier kunnen wonen, maar ook een vogeltje kunnen horen fluiten.

Veiligheid is een tweede speerpunt. Iedereen moet zich veilig voelen: op straat, thuis en online. Helaas is dat niet vanzelfsprekend. Het stijgende aantal meldingen van huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen baart ons zorgen. Elk slachtoffer is er één te veel. Daarom willen we stevigere aanpak, betere hulpverlening en meer preventie. Geen stoere taal, maar echte bescherming.

En dan de zorg. Die hoort niet van het kastje naar de muur te gaan. Als u hulp nodig heeft, moet die er gewoon zijn. Punt. Te vaak verdwalen ouderen in regels of vallen mantelzorgers om van de druk. De menselijke maat moet terug. Zó! wil dat Zoetermeesters zich geholpen voelen, niet verdwaald in het systeem.

Dit verkiezingsprogramma is geen toverboek. We beloven geen luchtkastelen. Wel doen we concrete voorstellen voor een beter Zoetermeer. Gebaseerd op gesprekken met inwoners, ondernemers, zorgverleners, agenten, jongeren en ouderen. Want Zó! staat voor bestuur met gezond verstand. En een tikje nuchterheid.

Heeft u vragen, ideeën of kritiek? Mail ons op fractie@zozoetermeer.nl of kom gewoon langs bij de koffie. Wij luisteren. Altijd.

Hoofdstuk 1 Wonen en Bouwen

Uitgangspunten Zó!:

- **Bouwen in Zoetermeer? Eerst de buurt aan het woord!**
- **Hoogbouw alleen waar het past – houd het leefbaar!**
- **Toegankelijk wonen voor iedereen.**

Woningnood

In Nederland is een groot tekort aan woningen. De prijzen zijn fors gestegen en de wachttijden voor betaalbare huurwoningen zijn lang. Ook Zoetermeer staat voor de uitdaging om voldoende woningen te realiseren. Daarom zijn er plannen om in Zoetermeer duizenden nieuwe woningen te bouwen. Zó! Zoetermeer is het ermee eens dat er snel veel nieuwe woningen moeten komen, maar tegelijkertijd vindt Zó! dat heel zorgvuldig gekeken moet worden waar het kan en hoe het kan. Vooral waar sprake is van hoogbouw – woontorens – willen we vermijden dat de leefbaarheid achteruitgaat. We staren ons niet blind op zoveel mogelijk woningen, maar letten goed op de verbetering van de kwaliteit van de buurt. Niet alleen woningen, ook goede voorzieningen!

Buurtvisie: Eerst overleg met de buurt

In 2021 is de gemeenteraad akkoord gegaan met een initiatiefvoorstel van Zó! Zoetermeer genaamd 'Stedenbouwkundige Buurtvisie'. Dit voorstel zorgt ervoor dat de gemeente vroegtijdig in gesprek gaat met omwonenden, verenigingen en bedrijven over bouwplannen. Zo voorkomen we dat inwoners verrast worden door vaststaande plannen. We willen dat de gemeente de kennis en gevoelens van inwoners serieus meeneemt om tot het best mogelijke plan te komen. Luisteren naar elkaar betekent niet per se gehoorzamen, maar wel respect hebben voor alle belangen.

Goede mix van alle woningtypen per wijk

Zoetermeer is gebaat bij een goede mix van woningen. Een gezonde mix van koopwoningen, sociale huur en middeldure huur vergroot het woonplezier en versterkt de samenhang in de wijk. Voor doorstroming is het belangrijk dat senioren gestimuleerd worden naar passende appartementen te verhuizen, zodat gezinswoningen vrijkomen voor (jonge) gezinnen. Daarom willen we een senioren- of doorstroommakelaar, die senioren helpt bij zowel huur- als koopwoningen. De gemeente kan dit ondersteunen met praktische hulp of een verhuisservice en onderzoekt of een verhuispremie voor koopwoningen op een eerlijke en duidelijke manier mogelijk is. Voorwaarde blijft dat er voldoende geschikte woningen worden gebouwd. Zó! Zoetermeer zet zich in voor deze doorstroming.

Collectief wonen

Zó! Zoetermeer steunt initiatieven voor collectief wonen, zoals Hofjeswonen, Knarrenhoven en dergelijke, waar bewoners gezamenlijke voorzieningen delen en elkaar kunnen ondersteunen. Dit helpt mensen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen, bevordert de sociale samenhang, en past bij een toekomstbestendige stad. De gemeente moet zulke plannen actief faciliteren, mits het goede en toekomstbestendige plannen zijn. We willen ook meer woonzorgcentra (dat zijn een soort

moderne bejaardentehuizen). U leest daar meer over in hoofdstuk 3 Zorgen voor elkaar.

De Entree

Er wordt al jaren gesproken over plannen om rondom de Afrikaweg een nieuwe wijk te maken: De Entree. In het meest actuele plan is opgenomen dat er ongeveer 7.000 (gemiddeld kleinere) woningen komen, en dat is veel meer dan eerder was bedacht. Zó! Zoetermeer is positief over woningbouw in dit gebied, maar de nadruk moet liggen op de leefbaarheid. We letten scherp op verkeersveiligheid, de doorstroming van het autoverkeer en voldoende parkeergelegenheid. Goede OV-knooppunten zijn wenselijk, maar realisme is belangrijk: onvoldoende parkeerplaatsen zorgen voor burenruzies in de toekomst.

Bleizo

Bleizo is de nieuwe kans voor onze regio: een levendig gebied waar Zoetermeer en Lansingerland elkaar versterken, met ruimte voor wonen, werken en reizen. Zó! heeft een motie ingediend om te zorgen dat het sociale huuraantal woningen eerlijk wordt verdeeld over de gemeenten en Zoetermeer volop profijt heeft van deze ontwikkeling. Concreet betekent dit: samen met Lansingerland zetten we in op een gebiedsontwikkeling met sociaal betaalbare woningen, versterking van de lokale economie en een bereikbare, groene leefomgeving.

Duurzaam bouwen

Zó! Zoetermeer vindt het belangrijk dat nieuwe woningen op een duurzame manier worden gebouwd. Duurzaam bouwen betekent wat ons betreft: goede isolatie, herbruikbare materialen én woningen waar je ook met een rollator welkom bent.

Eerlijke samenwerking Haaglanden

Wie een huurwoning in de sociale sector zoekt kan zich inschrijven voor een woning in Haaglanden. Dat geldt voor de mensen uit alle gemeenten van Haaglanden. De afspraak is dat alle gemeenten zorgen voor voldoende woningen in de sociale sector. Momenteel gebeurt dat niet genoeg. Zó! wil dat álle Haaglanden-gemeenten hun deel doen in de sociale woningbouw. Anders stoppen wij de samenwerking met gemeenten die zich niet aan de afspraken houden.

Verkameren, delen en optoppen

Zó! Zoetermeer is tegen verkamering waarbij huisjesmelkers woningen overvol stoppen. Wel vinden we dat het opdelen van grote woningen in kleinere starterswoningen mogelijk moet zijn, mits er goede afspraken worden gemaakt en de leefbaarheid gewaarborgd blijft.

In Zoetermeer zijn veel woningen te realiseren door optoppen: het toevoegen van extra woonlagen op bestaande gebouwen. Dit is een slimme manier om woningbouw te versnellen zonder nieuwe grond in gebruik te nemen. Zó! Zoetermeer steunt dit, zolang het gebeurt in goed overleg met de huidige bewoners en omwonenden.

Zoetermeer groeit. En zoals bij elke groeispurt moet het jasje mee oprekken, met ruimte om te leven, leren en ontspannen. Over twintig jaar telt onze stad meer dan 150 duizend inwoners. Een grote stad is niet alleen een plek waar je slaapt, maar waar je wilt zijn. Waar je naartoe gaat om iets te beleven, waar je werkt, leert, sport en ontspant. Waar cultuur bloeit, waar ondernemers kansen zien, en waar ouderen niet worden vergeten. Zó! Zoetermeer wil dat deze groei meer betekent dan alleen extra woningen. We willen een stad waar mensen oud kunnen worden met zorg dichtbij, waar jongeren kunnen leren en uitgaan zonder de stad te hoeven verlaten, waar ondernemers bijeenkomen in een congrescentrum van allure, waar je een goede bakker om de hoek hebt én een Bijenkorf in het stadshart. Waar voorzieningen meegroeien met de stad.

Met deze aanpak zet Zó! Zoetermeer zich in voor een evenwichtige groei van de stad: voldoende woningen, betrokken buurten en extra aandacht voor leefbaarheid en duurzaamheid. We bouwen waar het kan, met de buurt aan tafel en met oog voor de kwaliteit van de wijk. Hoogbouw alleen waar het past.

Foto: Redlinefotografie

Hoofdstuk 2 Veiligheid

Uitgangspunten Zó!:

- **Meer politie en meer handhavers.**
- **Handen af van hulpverleners – altijd, overal!**
- **Camera's waar het moet, niet waar het niet hoeft.**
- **Onderwereld? Niet in onze bovenwereld!**
- **Jongeren verdienen kansen, geen criminaliteit.**

Criminaliteit aanpakken

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een goed leven. Niemand wil slachtoffer worden van criminaliteit, brand meemaken of zich onveilig voelen in het verkeer. Zó! Zoetermeer staat voor een veilige stad: met betrokken inwoners, doortastend optreden tegen criminaliteit en een stevige nadruk op preventie.

De gemeenteraad gaat niet echt over de politie, want dat is landelijk geregeld. De raad heeft wel invloed door het maken van afspraken met de politie over de zaken die prioriteit moeten hebben. De politie kampt al jaren met personeelsgebrek. Zó! Zoetermeer blijft de burgemeester aansporen om in de Veiligheidsregio voortdurend aan de orde te stellen dat de politie zo snel mogelijk voldoende capaciteit krijgt!

We moeten alert zijn op ondermijning: criminelen die via drugshandel zo machtig worden dat ze zich niets meer aantrekken van wetten en regels. Ze mengen zich in de bovenwereld door panden te kopen en vergunningen aan te vragen. Dit ondermijnt onze samenleving en moet keihard worden aangepakt.

Een effectieve aanpak vraagt om informatie-gestuurd werken: beleid op basis van feiten en data. Zó! Zoetermeer heeft de afgelopen periode hard gewerkt om beter in beeld te krijgen wat de resultaten zijn van de inzet tegen misdaad, met behulp van metingen en cijfers. Zó! ziet veel kansen in deze aanpak en wil dat de gemeente hier blijvend op inzet.

Criminaliteit 'online'

We hebben met zijn allen toenemend te maken met allerlei criminaliteit via het internet: van bedrieglijke e-mails waarvan iemand zomaar zou kunnen denken dat ze van de bank komen, tot nepberichten via WhatsApp en oplichters op Marktplaats. Ook identiteitsfraude is een afschuwelijke vorm van criminaliteit die voor de slachtoffers erg ingrijpend is. Hoewel opsporing landelijk is geregeld, wil Zó! dat dit onderwerp meer prioriteit krijgt. In Zoetermeer zijn we digitaal actief – dus moeten we ook digitaal weerbaar zijn.

Veiligheid voor hulpverleners

Je verstand staat erbij stil, maar ook in Zoetermeer komt het voor dat hulpverleners zoals brandweermensen en ambulancemedewerkers worden belaagd, aangevallen en gehinderd als zij hun, vaak levensreddende, werk komen doen. Net als u vindt Zó! Zoetermeer dat volstrekt onacceptabel!

Zó! Zoetermeer steunt het beleid waarbij alcoholgebruik en lachgas op bepaalde plekken in de openbare ruimte verboden zijn. We willen dit voortzetten. Ook blijven we bij één verkooppunt voor softdrugs.

In Zoetermeer worden ook hennepkwekerijen aangetroffen. Vaak is er sprake van erg gevaarlijke omstandigheden waarbij stroom en water op een onverantwoorde manier bij elkaar komen. Hoe minder van die 'handel' hoe beter.

Team Handhaving

De politie houdt zich bezig met criminaliteit maar leefbaarheid is de taak van Team Handhaving. Hun werk bestrijkt een breed terrein: van hondenpoep tot foutparke- ren, van afvaltoezicht tot naleven van vergunningen.

Het is duidelijk dat Team Handhaving van groot belang is voor prettig wonen in een leefbare stad. In de afgelopen periode is het gelukt het aantal leden van het team uit te breiden, en Zó! wil dat aantal nog verder uitbreiden.

Wijk en Agent Samen (WAS)

Zó! Zoetermeer is enthousiast over de WAS-teams in de verschillende wijken. WAS staat voor Wijk en Agent Samen. Inwoners kunnen hierdoor zelf iets bijdragen voor de veiligheid. De samenwerking met Team Handhaving en de politie is een belang- rijke voorwaarde.

Cameratoezicht

Zó! Zoetermeer is uitgesproken vóór cameratoezicht op plaatsen waar dat echt een verschil kan maken. Gericht en doelmatig, dus niet overal en niet permanent.

Veilige straten voor iedereen

Zó! wil een stad waar iedereen zich veilig voelt op straat, ook als het donker is, je alleen bent of jong bent. We richten de openbare ruimte vrouwvriendelijker en soci- aler in: met slimme verlichting, duidelijke looproutes, geen blinde hoeken, rustplek- ken en goede bewegwijzering. Zo maken we veilige routes van bijvoorbeeld station naar huis. Want veiligheid begint bij een slimme inrichting, samen met de mensen die de stad gebruiken.

Jongeren en overlast

Met veruit de meeste jongeren in Zoetermeer gaat het goed, maar er zijn, zoals in alle tijden, ook altijd jongeren die zorgen voor overlast. Crimineel gedrag, zeker als er wapens in het spel zijn, moet direct en streng worden aangepakt. Maar ook overlast mag niet worden gebagatelliseerd. Zó! Zoetermeer accepteert niet dat jon- geren zich zo misdragen dat mensen niet meer over straat durven. Overlastplegers moeten worden opgespoord en de schade moet worden vergoed door henzelf of hun ouders.

Maar ook het voorkomen van jongerenoverlast moet ruim aandacht krijgen. Zó! vindt dat er voldoende vrijetijdsmogelijkheden, opleidingskansen, werk, en goede hangplekken moeten zijn. Met doelgericht jongerenwerk moet gezorgd worden dat

jeugd die in de 'gevaarzone' komt tijdig wordt geholpen. En sowieso moet geprobeerd worden om ouders tijdig ondersteuning te geven bij de opvoeding, zodat de kinderen helemaal niet in de problemen komen.

Geweld thuis – meldpunt bezorgd

We weten dat er 'achter de voordeur' sprake is van een heleboel geweld. Dat komt vaak pas naar buiten als de situatie al volledig uit de hand is gelopen en er ambulances moeten voorrijden. We vermoeden dat er ook een heleboel situaties zijn waarin mensen – vaak vrouwen en kinderen – geen veilig thuis hebben. Zó! Zoetermeer is van mening dat een nieuwe aanpak noodzakelijk is. Vooral geweld tegen vrouwen ('femicide') moet veel vroeger ontdekt en aangepakt worden. Zó! denkt dat een integrale aanpak, waarbij alle professionals die te maken hebben met gezinnen worden opgeleid om de signalen te herkennen, dringend noodzakelijk is. Voor gezinnen waar sprake is van huiselijk geweld moet de zorg na een incident stevig worden ingericht om herhaling te voorkomen.

Zorgwekkend gedrag

Er zijn situaties waarbij mensen zichzelf zodanig verwaarlozen dat ze een gevaar voor zichzelf (en hun omgeving) vormen. Er zijn meldpunten waar mensen die bezorgd zijn over een situatie, bijvoorbeeld de burens, dat kunnen melden. De GGD en de Veilig-Thuis-organisatie die deze signalen moeten oppakken kampen voortdurend met gebrek aan geschoolde mensen waardoor er regelmatig wachtlijsten ontstaan. Zó! Zoetermeer vindt dat onaanvaardbaar. Elk signaal moet snel opgepakt worden, zodat slachtoffers hulp krijgen en problemen niet verergeren.

En als er brand uitbreekt...

Hoewel het aantal slachtoffers door brand in Zoetermeer meestal erg beperkt is, blijft brand voor Zó! een belangrijk punt van aandacht. Wij houden de aanrijtijden van de brandweer scherp in de gaten! Maar zelfs als de brandweer er binnen de kortste keren is, kan het al te laat zijn. Bijvoorbeeld als de meubels in brand vliegen en het materiaal binnen 2 minuten al een giftige rook geeft. Goed nadenken over brandveiligheid begint bij de mensen thuis.

Het is dan ook van het grootste belang, van levensbelang(!), dat u zelf voldoende maatregelen treft. Brandveiligheid begint niet pas bij de sirene maar bij het stopcontact thuis. Zó! Zoetermeer vindt het geven van voorlichting een doorlopende taak van brandweer en gemeente.

Zó! Zoetermeer luistert goed naar de brandweer die extra zorgen heeft. Moderne risico's, zoals elektrische auto's in parkeergarages en hoogbouw waar brandweerwagens niet bij kunnen, vragen om nieuwe maatregelen. Zó! steunt de adviezen van de brandweer hierin. Daarnaast is de verdichting van de stad een zorg: dit kan leiden tot langere aanrijtijden voor hulpdiensten. Drukke wegen, smalle straten en ondoordachte inrichting kunnen de doorgang belemmeren. Zó! Zoetermeer vindt het essentieel dat bij iedere ruimtelijke ontwikkeling de bereikbaarheid voor politie, brandweer en ambulance gewaarborgd blijft. De stad moet veilig én toegankelijk blijven; hulpdiensten moeten altijd snel hun werk kunnen doen.

Een ander punt van blijvende zorg is het ontruimen van gebouwen waarin gehandicapten wonen. Doordat mensen die zorg nodig hebben steeds langer thuis blijven wonen, is dat een steeds groter wordend probleem.

Toegang hulpverleners

Inbrekers mogen er niet in, maar hulpverleners moeten wél snel binnen kunnen als elke seconde telt. Zó! wil dat bewoners goed worden voorgelicht over hoe ze dat mogelijk kunnen maken.

Veiligheid is geen luxe, maar een basisvoorwaarde. Zó! investeert in politie, preventie en hulpverleners die altijd hun werk kunnen doen. Zo bouwen we aan vertrouwen in elke buurt. Veiligheid begint bij ons allemaal en Zó! pakt die verantwoordelijkheid.

Hoofdstuk 3 Zorgen voor elkaar

Uitgangspunten Zó!:

- **Jeugdzorg terug naar normaal: hulp waar het echt nodig is**
- **Mantelzorger? Geen keuze, wél ondersteuning!**
- **Zorg dichtbij: Zoetermeer verdient een volwaardig ziekenhuis**
- **Gezondheid is meer dan niet ziek zijn.**

Jeugdzorg – nieuw beleid is nodig

Natuurlijk gunnen we ieder kind het beste, maar Zoetermeer kan niet doorgaan op de huidige voet. Op dit moment ontvangt één op de 6 of 7 kinderen een vorm van professionele jeugdzorg. Deze grote hoeveelheden jeugdzorg hebben ervoor gezorgd dat we op andere belangrijke zaken in de gemeente moesten bezuinigen, zoals op het zwemmen met de ZoetermeerPas, op het onderhoud van het groen, op de wijkbibliotheken en nog veel meer. Het aantal kinderen dat dure gespecialiseerde jeugdzorg krijgt moet drastisch minder worden. Niet alleen vanwege de hoge kosten maar ook:

- Omdat het voor veel kinderen die jeugdhulp krijgen helemaal niet zo goed is, want het geeft die kinderen de boodschap mee dat ze eigenlijk niet goed genoeg zijn. Kinderen hebben hun eigen karakters en persoonskenmerken, soms zijn ze wat minder slim, soms heel druk, soms gewoon onhandig, maar dat is hun aard en daar moet de maatschappij – de familie, de buurt, de school, de vereniging – gewoon mee omgaan. Net zoals we dat vóór 2015 deden en lang niet zoveel kinderen in gespecialiseerde jeugdzorg terecht kwamen.
- Omdat door het enorm grote aantal kinderen in jeugdzorg de kinderen die echt een ernstig probleem hebben veel te lang moeten wachten tot ze aan de beurt zijn.

Bij jeugdzorg die echt nodig is, moet u denken aan kinderen met grote psychische en/of verstandelijke problemen van wie de ouders ondersteuning nodig hebben bij de opvoeding, aan kinderen zonder veilig thuis (vanwege bijvoorbeeld verslaafde ouders), aan kinderen die door de rechter uit huis worden geplaatst, en aan jongeren die vanwege crimineel gedrag naar een tehuis moeten.

Voor alle kinderen die geen ernstige problemen hebben wil Zó! ervoor zorgen dat de ouders worden geholpen met eenvoudige opvoedadviezen, dat we ervoor kunnen zorgen dat kinderen betaalbaar kunnen 'meedoen' met activiteiten in de buurt en bij de vereniging. Want 'vrienden maken' leer je in het gewone leven nu eenmaal veel beter dan bij de psycholoog.

Intussen worden de volgende stappen gezet en daar moeten we de komende jaren mee doorgaan:

- De monitoring en regie vanuit de gemeente is veel beter georganiseerd, zodat de gemeente veel beter kan analyseren wat er gebeurt.
- Niet voor ieder opvoedprobleem wordt gespecialiseerde jeugdzorg aangeboden, het is om te beginnen een zaak van de ouders en de scholen.
- Er wordt veel beter gekeken naar de resultaten van een behandeling: helpt het echt?

- Waar het kan kinderen helpen in kleine groepjes zodat ze ook merken dat ze niet de enige zijn met een bepaald probleem.
- Met de samenwerking tussen onderwijs en zorg is een begin gemaakt, maar dat moet nog uitgebreid worden.

Er is nog een heleboel werk op dit gebied, dus we willen dat de gemeente zich blijft inzetten voor betaalbare jeugdhulp waar ieder kind die het echt nodig heeft terecht kan zonder lange wachttijden.

Wmo loket

De achterstanden bij het Wmo-loket van de gemeente zijn grotendeels weggevoerd, vooral omdat er intern nieuwe Wmo-consulenten zijn opgeleid. Toch zal dit een uitdaging blijven, vooral omdat de vraag steeds groter wordt, terwijl het aanbod van personeel afneemt. Zó! Zoetermeer wil dat de gemeente blijft investeren in opleiding en werving van Wmo-consulenten. Ook de organisatie van huishoudelijke hulp verdient aandacht.

Positieve gezondheid

Bij Positieve Gezondheid draait het om voorkomen in plaats van genezen. Het gaat om een gezonde leefstijl, mentaal welzijn, beweging, ontmoeting en het voorkomen van ongezond gedrag. Onderzoek laat zien dat mensen zich hierdoor lichamelijk en geestelijk beter voelen en meer vertrouwen hebben in het leven. Zó! ondersteunt deze benadering. Het bevordert de kwaliteit van leven én verlaagt de druk op de zorg. De gemeente moet hierbij samenwerken met inwoners, zorgaanbieders, verzekeraars en andere partners.

Woonzorgcentra

Mensen die zorg nodig hebben kunnen niet altijd in hun huis blijven wonen. De zorg kan daar niet optimaal worden geleverd en mensen worden vaak ook nog eenzaam. We moeten zorgen voor meer plekken waar mensen passende zorg kunnen krijgen. Eigenlijk missen we de bejaardentehuizen. Goede appartementen, collectieve woonvormen en woonzorgcentra met wijkrestaurants kunnen een belangrijke rol spelen, zowel voor de mensen die er wonen als voor de omwonenden die er bijvoorbeeld kunnen eten. Een goed voorbeeld is Albrandswaard. Nu er sprake is van veel nieuwbouw in Zoetermeer moeten zorgwoningen en ouderenwoningen direct worden meegenomen. Daar is tot op heden te weinig aan gedaan. Het is tijd voor concrete plannen.

Zorginnovaties

De zorg staat onder druk door personeelstekorten en stijgende kosten. Daarom is het belangrijk om te investeren in gezondheid en preventie. Zó! Zoetermeer ziet samenwerking met zorgaanbieders en verzekeraars als een manier om de gezondheid in de stad te bevorderen.

Ook technologie biedt kansen: slimme toepassingen kunnen medewerkers ontlasten zodat zij meer tijd hebben voor persoonlijke zorg. Zó! wil dat slimme technologieën – zoals alarmsensoren of zorgrobots – worden ontwikkeld en getest in samenwerking met de Dutch Innovation Factory.

Zó! Zoetermeer vindt dat er goed onderscheid gemaakt moet worden tussen vrijwilligerswerk en mantelzorg. Een mantelzorger gaat zorgen als iemand in zijn of haar omgeving zorg nodig heeft. Het betreft chronisch zieken, terminale patiënten, gehandicapten en hoogbejaarden. De mantelzorger is meestal een gezinslid of familie-lid en soms een buur/vriend waar al een emotionele band mee bestaat. Mantelzor-gers zorgen vele uren per week, soms 24 uur per dag, en kunnen de zorg niet zo-maar beëindigen.

Mantelzorg overkomt je. Zó! wil mantelzorgers beter ondersteunen met respijtzorg, bekendheid van hulp en een luisterend oor.

Zó! Zoetermeer wil voor de mantelzorger:

- Bij alle besluiten nadenken over het effect voor de mantelzorger.
- De bekendheid van mantelzorgondersteuning vergroten.
- Zorgen voor meer respijtzorg (dat iemand anders even de zorg overneemt).
- Respijtzorg moet waar nodig worden geleverd door professionals en niet door vrijwilligers, om de kwaliteit van zorg te verzekeren.

Scootmobielen, Ouderenbus, Leerlingenvervoer en Regiotaxi

Ouderen en mensen met een beperking moeten zich zelfstandig kunnen verplaat-sen. Zó! Zoetermeer wil dat voorzieningen als de Ouderenbus en de Regiotaxi blij-ven bestaan. Scootmobielen moeten betaalbaar én geschikt zijn voor het dagelijks gebruik; ook met een actieradius en snelheid die bij de gebruiker past. Tegelijk wil-len we veilige regels voor gebruik: wie te hard rijdt op de stoep moet worden aan-gesproken of beboet.

Leerlingenvervoer is een voorziening voor onder meer kinderen met een beperking. Omdat ook in het vervoer personeelstekort heerst, loopt het leerlingenvervoer he-laas niet altijd naar wens. Zó! Zoetermeer wil natuurlijk dat alles wél soepel loopt, maar mocht er onverhoopt een vervoerder niet op de afgesproken tijd aanwezig kunnen zijn, willen we dat er helder wordt gecommuniceerd met ouders.

Hulpmiddelen van levensbelang!

In Zoetermeer liep het niet lekker met de hulpmiddelen zoals rolstoelen en scootmobielen en de mensen met een beperking kregen het zwaar te verduren toen de hulpmiddelenleverancier failliet ging. Na een lange tijd van veel tobben en gedoe zijn er nu twee organisaties aan de slag gegaan. Zó! Zoetermeer blijft scherp: le-vertijden moeten kort zijn en bij pech en reparaties moet snel een oplossing ko-men, en er moet een fatsoenlijke leenvoorziening komen. Een kapotte rolstoel mag geen dagtaak zijn om opgelost te krijgen. In Zoetermeer moet het gewoon goed geregeld zijn. Hulpmiddelen zijn geen luxe, maar een noodzaak voor mensen met een beperking en de gemeente moet het voor de gehandicapten zo goed mogelijk organiseren.

Verstandelijk en/of psychisch gehandicapt

Zó! Zoetermeer vindt het belangrijk dat we niet alleen oog hebben voor ouderen en mensen met een lichamelijke beperking, er zijn ook mensen en kinderen met an-dere problemen zoals de verstandelijk gehandicapten en de mensen met grote psy-chische problemen. Die mensen doen vaak een extra groot beroep op ouders en

familie. Voor deze mensen is het ook van belang om zoveel mogelijk gewoon mee te doen met de maatschappij. Zoetermeer kent daar mooie voorbeelden van zoals het werk in de Zoetelaar en de Weidemolen, maar ook de verschillende vormen van G-sport. Ook de STAK (STichting AKtiviteiten Verstandelijke Gehandicapten) is met zijn mogelijkheden voor aangepaste speel- en cultuurmogelijkheden van groot belang.

De ouders en directe familieleden van mensen met een dergelijke beperking zijn vaak letterlijk levenslang mantelzorger. Zij verdienen blijvende ondersteuning. Die begeleiding is niet alleen levenslang, maar ook zoals dat tegenwoordig wel heet: 'levensbreed'. Het gaat over wonen, over een zinvolle dagbesteding, het regelen van geldzaken en nog veel meer. Zó! Zoetermeer vindt dat dit samenhangend moet worden aangepakt.

Voldoende verpleegbedden

Wie intensievere zorg nodig heeft wil wel in de buurt van familie en vrienden blijven. Voldoende verpleeghuisbedden, ook voor crisissituaties, zijn van groot belang. Zó! wil dat de gemeente zich daar hard voor blijft maken.

Haga Ziekenhuis

Zó! vindt dat onze inwoners de mogelijkheid moeten hebben om dicht bij huis geholpen te worden wanneer zij intensieve zorg nodig hebben. Daarom willen we een volwaardig ziekenhuis in Zoetermeer houden. De afgelopen periode hebben we ons verzet tegen de verschraving van de IC- en SEH-zorg in het HAGA Ziekenhuis Zoetermeer, en ons ingezet voor het behoud van de geboortezorg.

Zó! gelooft dat de gemeente en het HAGA Ziekenhuis alleen samen kunnen zorgen voor volwaardige ziekenhuiszorg in Zoetermeer, nu en in de toekomst. Om dit te realiseren, vindt Zó! dat de gemeente met het HAGA Ziekenhuis nauw moet samenwerken, onder meer bij de planvorming en realisatie van nieuwbouw, betere huisvesting voor zorgpersoneel, parkeervoorzieningen en goede OV-bereikbaarheid.

Geen fraude, geen zelfverrijking, wel eerlijke salarissen

Met enige regelmaat wordt Nederland opgeschrikt door de ontdekking van financieel gerommel bij zorginstellingen. Alle aanbieders van hulp en hulpmiddelen moeten goed gecontroleerd worden zodat fraude met zorggeld wordt vermeden of snel wordt ontdekt.

De gemeente moet zuinig zijn met de budgetten voor de zorg, maar daarbij hoort ook dat de mensen die het werk moeten doen bij de verschillende zorgorganisaties een fatsoenlijke boterham moeten verdienen. Dat geldt van hoog tot laag, dus ook voor de top van die organisaties: salarissen die passen bij de kennis, ervaring en verantwoordelijkheden. Daar moet het bij blijven. Topinkomens die boven het salaris van de minister-president uitstijgen horen daar niet bij.

Zó! kiest voor een samenleving waarin iedereen meetelt. Met minder bureaucratie in de jeugdzorg, meer woonzorgcentra en steun voor mantelzorgers en mensen met een beperking

Foto: Redlinefotografie

Hoofdstuk 4 Inrichting van de stad

Uitgangspunten Zó!:

- **Bereikbare stad.**
- **Zorgvuldig groenbeleid in overleg met inwoners.**
- **Voldoende parkeerplaatsen.**
- **Veilig verkeer!**

Bereikbaarheid in de stad

Zoetermeer groeit: er wordt volop gebouwd, niet alleen woningen maar ook de voorzieningen die horen bij een complete stad. We willen immers niet alleen wonen, maar ook werken, sporten, spelen en genieten van cultuur en natuur. Daarbij moeten we er ook voor zorgen dat er ruimte is voor mobiliteit. Voor wandelaars, voor fietsers én voor auto's. Zó! wil dat Zoetermeer bereikbaar blijft, ook als de stad verdicht. Bij elk bouwplan letten we scherp op de gevolgen voor het verkeer. Een goed voorbeeld is de aanpassing bij de Edisonboog (nabij het Maximaplein). Zó! Zoetermeer blijft zich inzetten voor voldoende doorstroming voor autoverkeer.

Mandelabrug

Eind 2022 bleek uit een onderzoeksrapport dat er geen garantie kon worden gegeven voor de veiligheid van de Mandelabrug, vanwege fouten in de constructie. Daarop heeft het college de brug direct afgesloten en is heel voortvarend aan de slag gegaan met oplossingen. In recordtijd is de kap gedemonteerd, is extra ondersteuning aangebracht, en is een tijdelijke noodbrug aangebracht. De brug speelt immers een belangrijke rol voor OV-reizigers, en voor fietsers en voetgangers. Al met al een prestatie om trots op te zijn, maar we willen ook verder. Met een nieuwe brug, met een betere verbinding voor fietsers en voetgangers. De plannen daarvoor worden uitgewerkt terwijl we dit programma schrijven.

Parkeren

Zó! Zoetermeer is kritisch op het huidige parkeerbeleid. Het beleid rekent met te weinig parkeerplaatsen en gaat ervan uit dat mensen vanzelf overstappen op openbaar vervoer of deelauto's. Wij zien dat het OV lang niet overal beschikbaar, betaalbaar of betrouwbaar is. En zolang dat zo is, blijven veel mensen afhankelijk van hun auto; zeker ouderen, die tot op hoge leeftijd mobiel willen blijven.

Het aantal auto's neemt nog steeds toe. Daarom willen wij dat het parkeerbeleid uitgaat van de parkeerbehoefte die er nú is. Niet zelf tekorten creëren, maar realistisch plannen, zodat Zoetermeer niet de problemen krijgt die we in andere steden zien.

Betaald parkeren en bezoekersparkeren

We kunnen er niet meer omheen. Juist doordat er te weinig parkeerplaatsen zijn is betaald parkeren op sommige plaatsen nodig. Daarbij horen volgens Zó! Zoetermeer de volgende voorwaarden:

- Niet duurder dan voor regulering nodig is.
- De gemeente moet zijn uiterste best doen om met de ondernemers en organisaties af te spreken dat de eerste paar uur in de garages gratis blijft.

- Mensen die in de binnenstad wonen moeten op een realistische manier een parkeervergunning kunnen krijgen. Hetzelfde geldt voor de mensen die in de omliggende blauwe zone wonen.
- We behouden de bezoekersregeling: bewoners in het centrum krijgen 70 parkeeruren voor hun bezoek.

Fietsparkeren

Fietsen moeten veilig gestald kunnen worden. Dat is belangrijk voor fietsgebruik en voor het gevoel van veiligheid. Maar het bewaken van fietsenstallingen kost geld. Daarom zijn er plannen om minder stallingen te bewaken. Zó! is daartegen. Wij vinden dat fietsenstallingen waar fietsen binnen staan, in ieder geval bewaakt moeten zijn. En zo veel mogelijk gratis. We willen ook dat onderzocht wordt of verzekeraars kunnen meebetalen aan bewaakte fietsenstallingen. Zij hebben daar namelijk ook voordeel van: minder gestolen fietsen betekent minder schadeclaims.

Onderhoud fietspaden

Bijna alle Zoetermeerders fietsen wel eens. Het fietspadennetwerk van Zoetermeer is modern en gescheiden van het andere verkeer. Dat is allemaal mooi, maar we horen ook vaak dat de paden onvoldoende onderhouden zijn. Zó! Zoetermeer wil dat dit, zodra het financieel haalbaar is, goed op orde wordt gebracht.

Obstakels en drempels

Verder moet er steeds goed worden gekeken naar de hekjes en de 'negatieve drempels' in de straat. Op sommige plaatsen wordt het fietsen een soort hindernisbaan. Dat moet anders. Voor vee-roosters is in de afgelopen periode een oplossing gevonden: door metalen stroken over het rooster te bevestigen is het eenvoudiger geworden om met een rolstoel, rollator of kinderkar te passeren.

Toegankelijkheid buitengebied

In de buitengebieden wil Zó! dat de voetpaden breed genoeg worden gemaakt en dat zoveel mogelijk een goede verharding wordt gebruikt. Smalle schelpenpaadjes zijn geen doen voor mensen die wat slechter ter been zijn. Het is niet de bedoeling dat mensen uiteindelijk maar op het fietspad gaan lopen.

Verkeersveiligheid

Jaarlijks vallen er nog steeds honderden doden in het verkeer. Hoewel de meeste ongelukken worden veroorzaakt door mensen die zich niet aan de regels houden, zoals rijden onder invloed van drugs en alcohol, zijn er ook altijd maatregelen te nemen waarmee de gemeente ervoor kan zorgen dat de omstandigheden geen ongelukken uitlokken.

Dat betekent dat wegen waar je langzaam moet rijden, daar ook op moeten zijn ingericht; het moet niet uitnodigen tot hard rijden. We moeten ook goed bekijken hoe het wegbrengen van kinderen bij scholen zo veilig mogelijk geregeld kan worden. Dit laatste moet natuurlijk gebeuren in overleg met de school en met de vertegenwoordiging van de ouders. Wat Zó! Zoetermeer betreft moeten de hufters in het verkeer stevig aangepakt worden.

Snelle fietsen en steps zoals e-bikes en fatbikes zijn niet meer weg te denken uit het verkeer. Maar het aantal ongelukken neemt toe, vooral omdat ze harder gaan dan je verwacht, en regelmatig rijden waar dat eigenlijk niet mag, zoals in voetgangersgebieden. Zó! Zoetermeer wil daarom meer aandacht voor verkeersveiligheid, met meer handhaving waar nodig. Ook stimuleren we het gebruik van helmen en spiegels.

Zó! Zoetermeer wil ook dat de gemeente goed gebruik maakt van data, om te kunnen meten hoe effectief de verkeersmaatregelen zijn. Belangrijk daarbij is dat de gemeente niet alleen kijkt naar geregistreeerde ongevallen, maar ook rekening houdt met onderregistratie, de 'kleine' ongevallen waar geen politie aan te pas komt.

Openbaar Vervoer

Vanuit Zoetermeer kom je makkelijk naar Den Haag en naar Utrecht. De verbindingen richting Leiden/Amsterdam en Rotterdam zijn minder handig, zeker als je kijkt naar het Openbaar Vervoer. Zó! Zoetermeer wil dat de RandstadRail naar Rotterdam wordt doorgetrokken (ZoRolijn). Dit kan een gemeente niet alleen: samenwerking met de provincie en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) waarvan Zoetermeer deel uitmaakt, is daarvoor nodig.

Zoetermeer verdient goede en betrouwbare treinverbindingen. Nu rijden er minder treinen dan voorheen, en dat merken reizigers elke dag. Zó! Zoetermeer wil dat er voldoende treinen in onze stad stoppen, zodat inwoners een echt alternatief hebben voor de auto. Dat is goed voor bereikbaarheid, minder files en een schoner milieu.

Verder zien we dat sommige plaatsen (denk aan bepaalde buurten in Rokkeveen) steeds minder bereikbaar worden met het OV. Als het even kan moet dat worden opgelost! Daarbij denken we aan praktische oplossingen zoals het gebruik van minibuses. Tegelijk merken we dat het OV dat wél beschikbaar is, nog steeds minder wordt gebruikt dan vóór corona. Als er minder gebruik van het OV wordt gemaakt, is het minder rendabel, en zullen aanbieders het aanbod verkleinen. Zó! Zoetermeer streeft naar een 'vraaggestuurde mobiliteit', waarbij reizigers drempelloos kunnen reizen, mogelijk met verschillende vormen van vervoer, zoals deelauto/taxi/fiets/bus/trein, en dat de onderlinge communicatie tussen die diensten gericht is op de gebruiker. Denk aan het plannen, regelen en betalen van een reis van deur tot deur, open en toegankelijk.

Groenbeleid: in overleg met inwoners!

Zoetermeer is een hele groene gemeente. Op de lijst van de 32 grote gemeenten staat Zoetermeer op de 4de plaats als het gaat om groen in stad. Daar zijn we trots op. We gaan dan ook door met zorgvuldig groen beleid, ook al om de biodiversiteit (de hoeveelheid verschillende planten en dieren die er zijn) zo groot mogelijk te maken.

Overigens zijn daar wel grenzen aan: wij zouden het prachtig vinden als bijvoorbeeld de otter de (water-)weg naar de Nieuwe Driemanspolder weet te vinden, maar de wolf is wat ons betreft niet welkom in onze stad en omgeving.

De afgelopen periode is een kleine stap gemaakt met een versoepeling van het bomenbeleid. Sommige mensen hebben al jarenlang leed van overlastgevende

bomen, dus het werd hoog tijd. Als bewoners overlast hebben van één of meerdere bomen in hun straat, kunnen zij een verzoek indienen om deze overlast te laten verhelpen. Bijvoorbeeld door een boom te laten snoeien, uitdunnen, weghalen of vervangen. Er kunnen maximaal 30 verzoeken per jaar behandeld worden. Het is overigens niet de bedoeling dat er overal lukraak bomen worden verwijderd. Geen kaalslag, maar balans. Daarnaast willen we de doelstelling van het college, om meer bomen te hebben aan het einde van de periode, doortrekken naar een volgende periode: meer bomen in 2030 dan in 2026!

Ons Blauwe Goud

Een goede waterkwaliteit is van levensbelang. Onder het programma 'Ons Blauwe Goud' werken gemeente en Hoogheemraadschap samen aan gezonder water in onder meer de Zoetermeerse Plas. Maatregelen zoals een ijzerzandfilter en aanpassing van de waterstroom moeten blauwalg terugdringen en flora en fauna versterken. Zo kan iedereen op zijn eigen manier van het water blijven genieten.

Bij de inrichting van de stad moeten we ook goed nadenken over het klimaat. Zoetermeer blijkt de natste gemeente van Nederland te zijn. Daar merken we eigenlijk niet zo veel van, want de stad is goed ingericht om het water te verwerken. Daar moeten we rekening mee blijven houden: Zó! wil dat we dat zo houden. Geen versteende stad, maar een gezonde mix van groen, water en ruimte.

Beter onderhoud

Een schone, verzorgde omgeving straalt rust, veiligheid en trots uit. Zó! Zoetermeer wil dat onderhoud meer is dan 'net aan genoeg': het moet bijdragen aan een prettige leefomgeving waar mensen zich thuis voelen. U moet enge plekken altijd kunnen melden bij de gemeente en die moet ervoor zorgen dat er snel actie op wordt genomen.

Bewonersinitiatieven voor schoonmaakacties moeten ondersteund worden. Denk aan het beschikbaar stellen van afvalzakken en andere materialen.

De afgelopen periode was onderhoud in stad op het niveau 'goed'. Helaas staat dat nu onder druk vanwege de bezuinigingen. Zodra het financieel weer wat beter gaat, zullen we aandringen op onderhoud op een hoger niveau.

Wijkaanpak Meerzicht

De wijkaanpak Meerzicht is vastgesteld door de gemeenteraad en gaat van start. Samen met de bewoners wordt de wijk de komende tijd stap voor stap verbeterd. Op meerdere gebieden wordt de wijk aangepakt, waaronder wonen, veiligheid en leefbaarheid. Bewoners zijn blij met het vele groen in de wijk, maar niet met de kwaliteit van het onderhoud. Dat moet beter. Hetzelfde geldt voor de wens van de bewoners voor beter passende en toekomstbestendige woningen. Voor Zó! is het belangrijk dat de bewoners actief worden betrokken in de verbetering van hun wijk. Deze werkwijze willen we ook toepassen in de volgende wijk die aan de beurt is voor een grootschalige aanpak: Buytenwegh.

Openbare toiletten

U kent Zó! Zoetermeer als een partij die oog heeft voor toegankelijkheid van mensen met een beperking. Goede toegankelijkheid is niet alleen van groot belang voor

mensen met een beperking, het maakt omstandigheden voor mensen zonder beperking ook vaak beter. Een goed voorbeeld daarvan zijn voldoende openbare toiletten. Goede en toegankelijke openbare toiletten zorgen ervoor dat ouderen en gehandicapten langer zelfstandig blijven, wat de overheid ook beoogt. Tegelijk hebben mensen zonder beperking hier natuurlijk ook baat bij. Het heeft wat ons betreft ook iets met de gastvrijheid van je stad te maken. Niemand wil plannen maken op basis van de dichtstbijzijnde toilet-app. In een gastvrije stad hoef je je daar geen zorgen over te maken. We moeten immers allemaal wel eens op een slecht moment. In de afgelopen periode heeft de gemeente zich ingespannen voor meer openbare toiletten. Dat heeft nog niet tot voldoende resultaten geleid, dus Zó! wil dat de gemeente zich daarvoor blijft inspannen.

Zó! Zoetermeer staat voor een bereikbare, leefbare en groene stad waarin ruimte is voor iedereen: voor voetgangers, fietsers, automobilisten, kinderen, ouderen en mensen met een beperking. Zó! wil veilige fietspaden, realistisch parkeerbeleid en meer groen dat samen met inwoners wordt beheerd; van het Vernèdepark tot de Zoetermeerse Plas.

Foto: Redlinefotografie

Hoofdstuk 5 Economie, onderwijs, werkgelegenheid, armoede, schulden

Uitgangspunten Zó!:

- **Werkgelegenheid: belangrijk bij alle besluiten van de gemeente.**
- **Wijkwinkelcentra behouden.**
- **Armoede bestrijden, schulden voorkomen.**

Werkgelegenheid: belangrijk bij alle besluiten

De economie stopt niet bij de gemeentegrens. Niet alleen de gang van zaken in Nederland is doorslaggevend, maar feitelijk alles wat zich op wereldschaal afspeelt. Vanuit de gemeente kunnen we natuurlijk wel proberen om op lokaal niveau ervoor te zorgen dat ondernemers volop kunnen ondernemen. Dat is belangrijk voor de werkgelegenheid. De gemeente moet er zoveel mogelijk voor zorgen dat ondernemers en organisaties zich in Zoetermeer willen en kunnen vestigen. Zó! Zoetermeer zal altijd, bij alle besluiten, behoud en vergroting van passende werkgelegenheid zwaar laten wegen.

Meer dan de helft van de werkgevers kampt momenteel met personeelstekorten, en de verwachting is dat dit voorlopig nog wel even blijft. Wij verwachten veel van technologische ontwikkelingen, maar handjes blijven nodig, ook en vooral op het stadhuis. Zó! Zoetermeer wil dat de gemeente (als werkgever) zich inzet voor een andere manier van werving en selectie (meer mensen van buiten de overheid aantrekken), en om zelf mensen op te leiden.

Onderwijs: afstemming met het bedrijfsleven

Zó! Zoetermeer vindt dat jongeren moeten worden opgeleid voor de banen van morgen. Dat lijkt eenvoudig, maar in de praktijk zijn er knelpunten: het onderwijs sluit niet altijd goed aan op de arbeidsmarkt, en veel jongeren verlaten school zonder diploma. Hoewel de inhoud van het onderwijs een landelijke taak is, kan de gemeente wél stimuleren, verbinden en ondersteunen.

Zoetermeer zet al jaren in op betere samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid. Die inzet heeft geleid tot initiatieven zoals Sterk Techniekonderwijs en het Techniekplein: plekken waar jongeren kennismaken met techniek en voorbereid worden op werk dat ertoe doet; denk aan de energietransitie of zorgtechnologie. Zó! is daar positief over, en wil dat dit wordt doorontwikkeld.

We willen voorkomen dat jongeren zonder diploma de school verlaten. Ieder jaar gebeurt dat nog steeds, ook in Zoetermeer. Zonder startkwalificatie is de kans op werk kleiner. Zó! vindt dat de gemeente hierin haar rol moet pakken: jongeren zonder diploma moeten, met begeleiding als dat nodig is, terug naar school. En wie een beperking heeft, verdient extra steun, bijvoorbeeld via een individuele studietoelage of begeleiding naar werk.

Dutch Innovation Factory en Park

De Dutch Innovation Factory (DIF) is een spannende ontwikkeling in Zoetermeer. In één complex tref je er ICT-onderwijs, onderzoek, en bedrijven aan. Het is zoals ze zelf zeggen: 'een broedplaats voor interactie en samenwerking.' Na een lange aanloop begint het concept zijn vruchten af te werpen. Jongeren van de Haagse Hogeschool en van het Mbo, studenten van verschillende universiteiten, startende

ICT-ondernemers en ICT-bedrijven die al goed draaien vinden elkaar daar. De gemeente heeft dat gesteund met subsidies zodat het geheel kan uitgroeien tot een belangrijke ICT-ontwikkelingscampus.

De hogeschool moet in Zoetermeer behouden blijven en liefst nog uitbreiden. Daarnaast zien we mogelijkheden voor samenwerking met de universiteit van Wageningen die bij de bureaus in Lansingerland ook volop bezig is met innovaties.

Kinderen horen op school

Er is niets waar we zoveel van houden als van onze kinderen. Die kinderen, onze Zoetermeerse jeugd, willen we zo goed mogelijk laten starten met hun leven. Daarvoor is onder meer de juiste opleiding nodig. Het onderwijs in Zoetermeer moet 'breed' zijn, met scholen op alle niveaus.

Integrale Kindcentra, 7 – 19 uur opvang

Het aantal Integrale Kindcentra is in Zoetermeer toegenomen. Deze combinaties van scholen en buitenschoolse kinderopvang zijn een aanwinst: Het kind wordt de gehele dag begeleid door mensen die elkaar en het kind goed kennen en dezelfde aanpak gebruiken. Voor de ouders scheelt het bij hun werkdag dat ze niet tussen-door moeten zorgen voor verplaatsingen van het kind.

Hulp voor het zeer jonge kind

Sommige kindjes groeien niet op in een gezin waarin ze in de eerste levensjaren al genoeg leren om goed mee te kunnen doen als ze naar school gaan. Dan zijn ze niet 'schoolrijp'. Als je naar school gaat moet je onafhankelijk kunnen functioneren van de ouders (mag moeite hebben met afscheid nemen), moet je op je beurt kunnen wachten, om hulp durven vragen, zindelijk zijn (een ongelukje kan gebeuren natuurlijk) en weten wat 'nee' is. Het consultatiebureau moet heel goed opletten of het kleine kind zich wel goed ontwikkelt, en eventueel doorsturen naar de kinderopvang, zodat alle kinderen met zo min mogelijk achterstand kunnen meedoen op school.

Voldoende vaardigheden om mee te kunnen doen

Meedoen begint bij taal, rekenen en digitale vaardigheid. Niet iedereen heeft dat van huis uit meegekregen. Zó! helpt hen op weg, in de bibliotheek en daarbuiten. Ook rekenlessen zijn belangrijk. Net zoals er mensen zijn die eigenlijk niet goed genoeg kunnen lezen en schrijven zijn er ook volwassen mensen die onvoldoende kunnen rekenen. Die kunnen niet overzien hoeveel ze bijvoorbeeld moeten sparen om de jaarlijkse rekeningen te betalen.

Daarnaast wordt onze samenleving steeds digitaler. Zoeken op websites, digitale formulieren invullen en opletten dat je niet het slachtoffer wordt van allerlei digitale criminaliteit is best lastig. Zó! vindt het een goed idee dat de bibliotheken een rol spelen bij het helpen van mensen die moeite hebben met zaken zoals telefoon, tablet en laptop. Die service van de bibliotheek moet in alle wijken beschikbaar komen.

In Zoetermeer kennen we De Binnenbaan, als vervanger van De Sociale Werkplaats (DSW). Vanuit deze organisatie wordt gekeken naar de mogelijkheden die mensen hebben en hoe ze (weer) aan het werk kunnen. De Binnenbaan is nog betrekkelijk nieuw en Zó! Zoetermeer zal goed opletten of het gaat werken.

Armoede bestrijden

In Zoetermeer zijn er veel mensen met financiële zorgen. Mensen die vanwege werkloosheid zijn aangewezen op de bijstand. Mensen die hele kleine baantjes hebben en niet genoeg verdienen om goed rond te komen. Mensen met veel te hoge schulden.

Voldoende werkgelegenheid zal zeker helpen om deze problematiek te verminderen. Daar moeten we als gemeente hard aan blijven werken. Wie elke maand opnieuw moet puzzelen om de eindjes aan elkaar te knopen, verdient hulp, geen wachtlijst.

Daarnaast worden mensen in armoede ondersteund door de ZoetermeerPas die ervoor zorgt dat mensen kunnen blijven meedoen in de gemeente. Met daarbij extra aandacht voor de kinderen. Zó! Zoetermeer vindt het belangrijk dat kinderen via de ZoetermeerPas mee kunnen doen met sport. Vooral zwemmen is erg belangrijk, want dat is niet alleen goed voor het bewegen, maar is ook essentieel voor de veiligheid in ons waterrijke land.

Schuldhulpverlening

Er zijn veel mensen met hoge schulden. Dit betreft niet alleen mensen die te weinig inkomen hebben, maar ook mensen met een redelijk inkomen die hun uitgaven niet goed op hun inkomsten afstemmen. Kopen op afbetaling en makkelijk kunnen lenen is niet voor iedereen verstandig.

De gemeente moet ervoor zorgen dat schuldhulpverlening in voldoende mate voorhanden is: helpen om de schulden te saneren (overzicht krijgen en afbetalen), maar ook met budgetbeheer, om ervoor te zorgen dat mensen leren om met geld om te gaan en hun eigen administratie goed bij te houden. Daarbij is het belangrijk om met die mensen langer contact te houden, om terugval te voorkomen.

Zó! Zoetermeer wil dat de gemeente ook stevig inzet om grote schulden te voorkomen. Dat betekent dat contact opgenomen wordt met mensen die blijkbaar hun energierekening of hun huur niet meer kunnen betalen en te maken krijgen met achterstanden. Door snel hulp aan te bieden kan voorkomen worden dat er steeds meer schulden komen en kan ook voorkomen worden dat er nog meer en grotere problemen in het gezin ontstaan.

Winkelcentra behouden

Het winkelcentrum om de hoek is meer dan een plek om je boodschappen te doen. Het is een praatje bij de bakker, een gezicht dat je kent, en een ankerpunt voor de wijk. We zijn ons ervan bewust dat de winkeliers het niet makkelijk hebben. De opkomst van internetverkoop heeft onmiskenbaar gevolgen voor de 'gewone' winkels met name in het Stadshart en de Dorpsstraat. Dit betekent dat de winkelcentra veranderen. Gezellige winkelcentra zijn van groot belang voor de stad. De

gemeente moet ontwikkelingen die de winkelcentra versterken goed faciliteren. Heel belangrijk daarbij is een goede bereikbaarheid en voldoende parkeermogelijkheden en bewaakte stallingsmogelijkheden voor fietsen.

Hetzelfde geldt voor de winkelcentra in de wijken. Die zijn van belang voor de gezelligheid en de leefbaarheid. Detailhandel buiten de bestaande winkelcentra moet verboden blijven. Bij de nieuwe ontwikkelingen in de stad is het dus belangrijk dat we goed letten op de effecten op de bestaande winkelcentra.

Zó! kiest voor een stad met kansen voor iedereen. Goed onderwijs, meer werkgelegenheid, hulp bij schulden én sterke wijkwinkelcentra: Zo zorgen we dat mensen mee kunnen doen en vooruit kunnen komen.

© Redlinefotografie / Fred Roland

Hoofdstuk 6 Afval, Milieu, Energietransitie en Leefomgeving

Uitgangspunten Zó!:

- **Energietransitie haalbaar en betaalbaar, van het gas af op een logisch moment, zoals bij groot onderhoud.**
- **Afval: Aan de slag met de adviezen van het burgerberaad.**
- **Schone wijken, minder zwerfafval.**

Afval: luisteren naar de stad!

In 2022 sprak een grote meerderheid van de Zoetermeeders zich uit tégen het toen voorgestelde afvalbeleid. Dat was voor Zó! een bevestiging van wat wij al langer hoorden: afvalbeleid moet praktisch zijn, niet frustrerend. In 2024 gaf het Burgerberaad duidelijke en nuchtere adviezen. Zó! wil dat we daar nu echt mee aan de slag gaan. Bij het publiceren van dit verkiezingsprogramma is nog geen besluit genomen, maar dat moet wel snel gebeuren. Afvalbeleid moet logisch zijn. Geen frustratie bij de container, maar gewoon goed geregeld, van de straat tot de stort.

Scheiden van afval

Zó! staat voor gemak in afvalscheiding: goede, bereikbare milieu-eilanden, ook per auto, en ruimte voor meldingen via een simpele app. En liever dan inwoners te belasten met nóg meer regels, zetten wij in op nascheiding van plastic, blik en drankkartons. In veel gemeenten werkt dat al prima. Minder gedoe voor de bewoner, meer effect.

Afval betalen per keer?

Voorlopig wil Zó! Zoetermeer nog niet overstappen op een systeem waarbij mensen per keer moeten betalen voor het afval. Wij willen eerst kijken hoe het gaat met de hoeveelheid restafval als we zijn overgestapt op het nascheiden en allerlei andere maatregelen (voorlichting, meer milieu-eilanden in de buurt, etc.) zijn doorgevoerd.. Uitgangspunt moet dan sowieso zijn: 'normaal' gedrag moet niets extra's kosten. Zó! Zoetermeer is geen voorstander van 'diftar'.

Leefbare wijken: schoon, heel en veilig

Zwerfvuil, volle bakken en overvolle milieu-eilanden zorgen voor ergernis én voor een slordig straatbeeld. Zó! Zoetermeer wil:

- Meer afvalbakken, vooral waar veel mensen komen.
- Slim legen: vaker waar het nodig is.
- Milieu-eilanden die ook bruikbaar zijn voor mensen met een beperking.
- Een snelle melding = een snelle oplossing.
- Wie afval dumpst, draait op voor de kosten.

Alle milieu-eilanden moeten natuurlijk zo worden ingericht dat mensen vanuit een rolstoel of scootmobiel zelf hun afval kunnen weggooien!

Hondenpoep grote ergernis

Zó! Zoetermeer staat iedere maand in een andere wijk om aan de mensen te vragen wat er speelt. In praktisch alle gevallen noemen mensen de poep op straat als een grote ergernis. Een deel van de hondenbezitters ruimt keurig op, maar er zijn

nog veel te veel 'baasjes' die de poep gewoon laten liggen. Nu kunnen handhavers alleen wat doen als ze de mensen en hun honden op heterdaad betrappen.

- Zó! wil strenger handhaven: géén zakje bij je? Dan een boete.
- Zó! wil meer velden uitdrukkelijk met bordjes aanmerken als speelplaatsen waardoor ze verboden worden voor honden.

Geluidsoverlast

Geluidsoverlast is heel vervelend en niet altijd eenvoudig te verhelpen. Keiharde muziek is geen vereiste voor gezelligheid. Een festival is leuk, maar als je baby er drie nachten niet van slaapt, verdwijnt de lol snel. Zó! kiest voor feest én fatsoen. De gemeente moet bevorderen dat muziek niet almaar luider wordt. Het aantal jongeren met gehoorschade neemt toe. Daar moet meer aandacht voor komen!

Schone lucht

Natuurlijk is schone lucht van belang. Voor Zó! zijn de wettelijk normen het uitgangspunt. Nieuwe plannen? Dan willen we eerst weten wat dat betekent voor de lucht die we inademen. Zo simpel is het. Milieu Effect Rapportages (MER) moeten zorgvuldig worden opgesteld.

Energietransitie: verstandig, haalbaar en betaalbaar

Zó! gelooft in verduurzamen, maar niet in haast. Zoetermeer wil van het aardgas af vóór 2040; wij vinden dat dit alleen moet gebeuren op natuurlijke momenten, bijvoorbeeld tijdens groot onderhoud of bij renovaties. Geen druk, wel tempo als het kan.

We volgen de ontwikkelingen rond warmtenetten kritisch, vooral op leveringszekerheid en kosten. Intussen moet de gemeente isolatie, ventilatie en energiebesparing blijven stimuleren: daar heeft elke inwoner voordeel van.

Zonnepanelen ja, windturbines nee: Windmolens passen niet in een dichtbebouwde stad. Maar zonnepanelen wél: op gemeentelijke gebouwen, bedrijfspanden en langs infrastructuur zoals de A12 of het spoor.

Het stroomnet zit vol

Eind 2024 kondigde landelijk netbeheerder Tennet, samen met regionale netbeheerder Stedin, aan dat het energienet overbelast is, waar het gaat om afname, dus het gebruik van stroom. Voor woningbouw is er vooralsnog geen probleem, maar nieuwe bedrijven krijgen soms geen aansluiting. Dat vraagt om slimme oplossingen en duidelijke keuzes. In alle gevallen zal het jaren tijd kosten. Zó! Zoetermeer wil dat de gemeente alles in het werk stelt om snel de bouw van de benodigde distributiestations te faciliteren. Daarnaast zullen ook de inwoners goed voorlicht moeten worden over de gunstige tijden voor het gebruiken van elektriciteit (bijvoorbeeld als de zon schijnt), zodat niet ieder gezin tegelijk de wasmachine aanzet, en we allemaal in het donker zitten.

Groen en water

De Nieuwe Driemanspolder groeit uit tot een prachtig recreatie- en natuurgebied. Zó! wil hier graag een bezoekerscentrum realiseren: 'Polderama', een combinatie van educatie, natuurbeleving en horeca.

Ook elders in de stad willen we ruimte voor groen en water vasthouden. Zoetermeer is de natste gemeente van Nederland; dat merken we juist níet, omdat we het goed geregeld hebben. Dat willen we zo houden.

Dierenwelzijn

Zó! Zoetermeer vindt het normaal dat je fatsoenlijk omgaat met dieren. Niemand mag een dier mishandelen. Niet alleen lichamelijk geweld tegen dieren is mishandeling, maar ook uithongering of verwaarlozing. Dat is strafbaar. Alle wettelijke voorschriften moeten natuurlijk worden nageleefd. Wij volgen daarbij de landelijke regelgeving.

Kinderboerderijen, wijktuinen en leren over de flora en fauna

Jong geleerd... we weten het allemaal! Zeker voor kinderen uit de stad is kennis van de natuur niet vanzelfsprekend. Zó! is voor het behoud van de stadsboerderijen en de wijktuinen. Wat ons betreft hoeft dat niet allemaal onder beheer van de gemeente zelf. Wij moedigen de natuurverenigingen aan om zoveel mogelijk kinderen bij hun werk te betrekken en juichen samenwerking bij de natuureducatie toe. Voor de wijktuinen is het belangrijk dat zij zeker weten dat zij meerjarig hun activiteiten kunnen voortzetten.

Zó! wil een stad die leefbaar is voor nu én die toekomstbestendig is voor generaties na ons. Daarvoor zijn praktische oplossingen nodig, gebaseerd op vertrouwen in inwoners en investeringen in de leefomgeving. Geen windmolens in woonwijken, wél zonnepanelen op daken. Minder restafval met nuchter beleid en betere afvalpunten.

© Redlinefotografie / Fred Roland

Hoofdstuk 7 Vrije tijd, sport en cultuur

Uitgangspunten Zó!:

- **Goede en toegankelijke accommodaties voor sport en cultuur.**
- **Geen sluiting van wijkbibliotheken: juist versterken en uitbreiden.**

Vrije tijd

U wilt ook wel eens wat anders doen dan werken, eten en slapen. Daarom moet er in Zoetermeer volop gelegenheid zijn om uw vrije tijd prettig door te brengen. Ruimte om te bewegen, mensen te ontmoeten, te ontspannen of jezelf te ontwikkelen. Dat is goed voor de gezondheid én voor de verbondenheid in onze stad. Zó! Zoetermeer vindt dat u dat grotendeels zelf kunt organiseren, bijvoorbeeld in uw vereniging. De gemeente heeft ook een rol, want mensen die genoeg bewegen zijn gezonder en wie lid is van een leuke vereniging bouwt een netwerk op, waardoor eenzaamheid en allerlei vormen van zorg op afstand worden gehouden. De gemeente moet zorgen voor accommodaties, voor ondersteuning van verenigingen en voor subsidies voor bijzondere groepen.

Accommodaties

De stad groeit, dus moeten er ook méér ruimtes komen waar inwoners samen kunnen sporten, repeteren, kaarten of zingen. Dat geldt voor sportzalen en buurthuizen, maar ook voor oefenruimtes voor muziek- en theatergezelschappen. Daarbij moet slim worden omgegaan met ruimtegebruik, verspreiding over de stad en samenwerking tussen gebruikers. Zó! wil dat buitenruimte voor sport en recreatie behouden blijft.

Verenigingen verdienen goede voorwaarden: veilige accommodaties, betaalbare huren en ruimte om te groeien. De investeringsimpuls voor sportclubs, subsidie en garantstelling, moet behouden blijven.

Tegelijk zien we dat door de groei van het gebouwde voorzieningen in de stad de ruimte om buiten te sporten steeds verder beperkt wordt. Dat blijft een belangrijk aandachtspunt.

Veiligheid en respectvol verenigen

Uitgangspunt van alle vrije tijd is dat iedereen zich veilig voelt. Hierbij heeft de gemeente een rol: voorlichting geven aan alle verenigingen! Daarbij gaat het om het aanspreken van ouders die zich langs de lijn onsportief gedragen, om het verzorgen van kledkamerbeleid waarbij duidelijk is wie er wanneer wel en niet hoort te zijn, etc.

Verenigingen, zeker met jeugd, moeten zorgen voor sociale veiligheid, duidelijk beleid en een respectvolle omgang. De gemeente kan hierin ondersteunen met voorlichting, trainingen en goed toezicht op de fysieke omgeving rondom accommodaties.

Sport voor kinderen financieel bereikbaar

Mensen die kiezen om zelf te bewegen door bijvoorbeeld iedere dag een stuk stevig te wandelen kunnen dat vrijwel kosteloos doen. Maar voor met name de jeugd is het ook van belang dat ze kennis maken met sport in verenigingsverband, want

niet alleen beweeg je dan, je leert ook van alles op het gebied van samenwerken, respect hebben voor elkaar, je aan spelregels houden, etc. Zó! Zoetermeer vindt dat voor kinderen uit arme gezinnen sporten haalbaar gemaakt moet worden door de ZoetermeerPas.

Zwemmen is hier van levensbelang

In ons waterrijke land is kunnen zwemmen geen luxe, maar noodzaak. Zó! Zoetermeer vindt dat bij de inburgering tijd moet worden besteed aan voorlichting over de gevaren van ons waterrijke land. Nieuwkomers, dat wil zeggen kinderen én ouderen, moeten worden aangemoedigd om naar zwembles te gaan.

Met De Veur, De Watergeus en Het Keerpunt is er nu voldoende zwemwater, maar met de groei van de stad moeten we tijdig nadenken over de bouw van een extra zwembad.

Bibliotheken: onmisbaar en veelzijdig

Zó! Zoetermeer vindt bibliotheken heel belangrijk. We willen de drie vestigingen van de bibliotheek, in Oosterheem, Rokkeveen en het centrum, behouden. Daarnaast willen we dat onderzocht wordt hoe de bibliotheken kunnen worden uitgebreid en versterkt met andere functies, tot een soort 'Huis van de Wijk'. Zó! Zoetermeer vindt een combinatie met een Huis van de Wijk bespreekbaar, vooral voor de wijken waar nu geen bibliotheek is!

Vrijwilligers: het kloppend hart van Zoetermeer

Zoetermeer draait op vrijwilligers. Zonder vrijwilligers zou de hele stad piepend tot stilstand komen. Van voetbalcoach tot taalmaatje: vrijwilligers zijn het hart van onze stad. Zó! vindt dat de gemeente het vrijwilligerswerk moet ondersteunen. In ieder geval bedankt Zó! alle vrijwilligers die zich, vaak jaar in jaar uit, inzetten voor onze inwoners, onze verenigingen en onze stad!

Evenementen

Zó! vindt evenementen in de stad belangrijk. Wij hebben ons altijd ingezet om in ieder geval het Bevrijdingsfestival, Zoetermeer Culinaire en de voorstellingen in het Buytenpark te behouden. Ook het op gepaste wijze herdenken van oorlogsslachtoffers bij Dodenherdenking en de jaarlijkse Zoetermeerse Veteranenavond met de optocht kan op onze steun rekenen. We zijn trots op de vele sportevenementen die soms best nog wat meer aandacht zouden mogen krijgen.

Dat geldt ook voor kleine evenementen op wijkniveau. Als de winkeliersvereniging of het buurthuis een evenement wil organiseren dan helpt de gemeente met raad en daad.

Daarbij willen we wel dat het voor iedereen gezellig blijft in Zoetermeer. We merken dat geluidsoverlast bij evenementen groter wordt. Geluidsoverlast mag geen spelbreker zijn: we pleiten voor strengere handhaving, zonder de sfeer te verliezen.

Behoud bestaande culturele voorzieningen

Wat Zó! betreft moet er ruimte zijn voor een breed cultuuraanbod in de gehele stad, voor jong en oud. Een theaterstuk, een dansles of een avond repeteren met je koor: het zijn de momenten waarop mensen elkaar echt ontmoeten. Zó!

Zoetermeer blijft zich inzetten voor het behoud van bestaande culturele voorzieningen zoals het Stadstheater en het CKC.

Nationaal Videogamemuseum

We vinden het Nationaal Videogamemuseum (NVGM), als nieuwere voorziening, goed passen bij Zoetermeer. Het trekt enorm veel bezoekers, waar ook andere ondernemers in Zoetermeer baat bij hebben. Daarnaast werkt het NVGM aan een educatief programma. Wat ons betreft wint iedereen hiermee. Intussen heeft de raad een locatie beschikbaar gesteld voor het NVGM aan het Stadhuisplein.

Poppodium Boerderij

Wie ooit een concert bezocht in De Boerderij weet: dit is geen zaal, dit is een belevenis. De Boerderij heeft zich ontwikkeld tot een poppodium met een prachtige reputatie in binnen- en buitenland. Ook de werkwijze waarbij tal van vrijwilligers zijn betrokken spreekt Zó! Zoetermeer aan. De Boerderij is toe aan modernisering en meer ruimte. Zó! heeft in de vorige periode hard gevochten om te zorgen dat ook de nieuwe Boerderij op dezelfde locatie kan blijven. In de nieuwe Boerderij moeten ook weer oefenruimten voor musici komen. In 2025 loopt het onderzoek naar een nieuwbouw, vlak naast de huidige locatie. Bij het publiceren van dit verkiezingsprogramma is nog geen besluit genomen, maar dat moet wel snel gebeuren.

Cultuursubsidies

Subsidies behoren te worden toegekend op basis van de behoefte. Daarbij vindt Zó! het terecht dat goed gekeken wordt naar de geldende kwaliteitsnormen. Startende kunstenaars uit Zoetermeer kunnen ondersteuning krijgen, bijvoorbeeld in de vorm van betaalbare atelierruimte. Voor instellingen geldt: subsidies moeten gebaseerd zijn op kwaliteit en maatschappelijke waarde, en nieuwe initiatieven moeten worden afgewogen tegen bewezen tradities.

Ook gehandicapten doen mee met sport en cultuur

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten en mensen met een chronische aandoening blijft de komende jaren nog een belangrijk aandachtspunt. Zó! Zoetermeer vecht er al jaren voor, maar het is een taaie strijd. We willen dat nieuwe voorzieningen altijd inclusief ontworpen worden, en dat knelpunten in bestaande gebouwen worden opgelost. Wij blijven erop letten!

In Zoetermeer is afgesproken dat ook voor mensen met een handicap of met een chronische ziekte, sporten mogelijk moet zijn. Voor jeugd met een verstandelijke beperking is het een en ander georganiseerd, maar voor het overige heeft dit afgesproken beleid nog onvoldoende vorm gekregen. Dat moet verder worden ontwikkeld. Zó! wil dat de gemeente gaat overleggen met de gehandicapten en chronisch zieken zelf om te zien wat er voor hen aan accommodatie, en begeleiding nodig is.

Buurthuizen, jongerencentra

Na jaren van bezuinigingen zijn er nog maar weinig buurthuizen en vrijwel geen jongerencentra meer. Toch is er nog behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsplekken. Zó! wil dat er weer betaalbare ruimten komen waar buurtinitiatieven tot bloei kunnen komen, begeleid door professionals of gedragen door vrijwilligers.

Voor zowel het Vernèdepark als het Van Tuyllpark zijn plannen om deze te ontwikkelen tot sportparken. In het Vernèdepark komt ook ruimte voor woningen en onderwijs. Zó! Zoetermeer is positief over de plannen. Er is behoorlijk uitgebreide samspraak aan vooraf gegaan, en daarnaast zijn we blij dat er weer wat broodnodige sporthallen en buitensportruimten bijkomen.

Zó! Zoetermeer gelooft dat vrije tijd, sport en cultuur niet alleen ontspanning zijn, maar de lijm van onze samenleving. We willen dat iedereen in Zoetermeer kan meedoen, ongeacht inkomen, beperking of achtergrond. Daarom investeren we in toegankelijke voorzieningen, sterke verenigingen, goede accommodaties en inspirerende evenementen. Een stad bloeit pas echt als mensen elkaar kunnen ontmoeten, bewegen, leren en beleven.

© Redlinefotografie / Fred Roland

Hoofdstuk 8 Integratie, géén discriminatie, volwaardige toegankelijkheid

Uitgangspunten Zó!:

- **Gelijke behandeling: ongeacht afkomst, geloof, seksuele oriëntatie of beperking.**
- **Toegankelijkheid voor gehandicapten is geen gunst, maar een recht.**
- **Taal opent deuren. Zó! wil die deuren wagenwijd open.**

Een stad voor iedereen

Ons motto is 'met elkaar, voor elkaar' en dat geldt voor alle inwoners van Zoetermeer. Zó! staat pal voor gelijke behandeling van iedereen. Het maakt niet uit of u gelooft, wat u gelooft, waar u vandaan komt, wat uw seksuele geaardheid is, of dat u gehandicapt bent. Wie hier woont, hoort erbij. Punt.

Migratie is steeds volop in het nieuws. Voor Zó! Zoetermeer is het duidelijk dat voor mensen die vluchten omdat ze serieus bedreigd worden er opvang moet zijn. Het zou mooi zijn als we daarbij gaan voor verdeling. Zowel in Europa als in Nederland. We zijn dus vóór de spreidingswet waarbij iedere gemeente zorgt voor een evenredig deel. Natuurlijk hopen we dat vluchtelingen weer terug kunnen, maar voor iedereen die in Zoetermeer is, geldt dat we zorgen voor menselijke opvang en dat we van de statushouders verwachten dat ze volop meedoen in onze maatschappij. Voor arbeidsmigratie geldt dat we van de werkgevers verwachten dat zij goede afspraken maken met de medewerkers en zorgen voor fatsoenlijke contracten en woonruimte.

Toegankelijkheid moet vanzelfsprekend worden

Nederland tekende het VN-verdrag, maar in Zoetermeer botsen we nog te vaak op drempels. Letterlijk. Hoewel Zó! Zoetermeer zich al jarenlang inzet voor een toegankelijke stad, en er inmiddels een Raad voor de Fysieke Toegankelijkheid is opgericht, zijn de verbeteringen mondjesmaat. Nieuwe gebouwen zijn vaak nog steeds niet goed bruikbaar. De gemeente, architecten en projectontwikkelaars verschuilen zich te makkelijk achter het Bouwbesluit. En in de openbare ruimte zijn de gebrekkige liften een hardnekkig probleem. Zó! Zoetermeer blijft daarom knokken voor een stad waarin iedereen mee kan doen.

Toch is er hoop. In 2025 stelde de gemeenteraad het *Manifest Fysieke Toegankelijkheid* vast: een belangrijke stap waar Zó! zich al jaren voor heeft ingezet. Het manifest bevat duidelijke beloften: brede entrees, veilige en vlakke stoepen, duidelijke bewegwijzering, voldoende toegankelijke toiletten. Niet als luxe, maar als norm. En niet pas als er klachten zijn, maar al bij het ontwerp. Voor mensen met een beperking. Voor ouderen. Voor iedereen.

De gemeente moet daarin het goede voorbeeld geven. Waar mogelijk moeten aanpassingen in de openbare ruimte zó worden ontworpen dat er geen lift nodig is. En waar liften onvermijdelijk zijn, bijvoorbeeld bij stations, moeten sabotage en langdurige uitval worden voorkomen; met cameratoezicht en voldoende reserveonderdelen.

Ook winkels, horeca en woningen moeten beter toegankelijk worden. Meer woningen moeten 'bezoekbaar' zijn, zodat mensen met een beperking ook gewoon op

visite kunnen. En ja, ook mensen met minder zichtbare aandoeningen hebben baat bij een toegankelijke stad; denk aan voldoende openbare toiletten.

Zó! Zoetermeer heeft zich jarenlang vastgebeten in dit onderwerp, met resultaten. Maar we zijn er nog niet. Daarom blijven wij doorgaan. Tot toegankelijkheid in Zoetermeer écht de norm is.

Taal: sleutel tot meedoen

Taal is cruciaal om mee te kunnen doen. Wie de taal leert, leert ook de stad kennen. Taal opent deuren, en Zó! houdt die graag wagenwijd open. Kinderen die thuis een andere moedertaal spreken, moeten zo vroeg mogelijk terecht kunnen in taalgerichte peuteropvang.

Ook volwassenen, of ze nu van buitenlandse afkomst zijn of in Nederland zijn geboren, moeten de kans krijgen om alsnog (beter) Nederlands te leren. Voor wie niet in aanmerking komt voor regulier onderwijs wil Zó! stimuleren dat vrijwilligers, bijvoorbeeld via de bibliotheek, helpen met taallessen.

Bij statushouders moet gekeken worden naar opleidingsniveau. Voor laagopgeleiden is meer tijd nodig; voor hoogopgeleiden moet het sneller kunnen.

Niet discrimineren

We denken soms dat het in Nederland allemaal goed geregeld is, maar we discrimineren nog vaak. Soms subtiel, soms openlijk. We moeten niet de ogen sluiten voor zaken die niet goed gaan, dus als bijvoorbeeld een groep jongelui voor overlast zorgt, mag best gezegd worden welke jongeren dat zijn, maar Zó! Zoetermeer wil absoluut voorkomen dat daarmee hele bevolkingsgroepen worden weggezet. Zó! pakt discriminatie aan. Niet met taboes, maar met respect en duidelijke grenzen. Geen groepsstigma's, wel verantwoordelijkheid.

Culturele verschillen

Er zijn in de stad culturele verschillen. Dat kan verrijkend zijn, maar soms geeft het spanning. We merken dat bijvoorbeeld gedurende de ramadan, als er in de avonden veel activiteit is rondom gebedshuizen en islamitische culturele centra. Dan is het belangrijk dat bewoners en organisaties met elkaar in gesprek blijven en duidelijke afspraken maken over wat wel en niet kan. Tolerantie werkt twee kanten op, dat is de basis voor samenleven.

Zó! staat voor een inclusieve stad: toegankelijk voor iedereen, met aandacht voor taal, gelijke behandeling en respect voor verschillen. We bestrijden uitsluiting, bevorderen toegankelijkheid en helpen mensen met taal, met ruimte en met respect. Zo bouwen we aan een inclusieve stad, niet op papier, maar in de praktijk. Samen.

Hoofdstuk 9 Samenspraak, bestuur en financiën

Uitgangspunten Zó!:

- **Bestuur met gezond verstand.**
- **Altijd overleggen met de bewoners.**
- **OZB alleen omhoog vanwege prijsstijgingen; niet meer.**

Samenspraak: luisteren en uitleggen

Zó! Zoetermeer vindt het altijd belangrijk wat u vindt. Een stad bestuur je niet vanuit een toren, maar vanaf de stoep, samen met de mensen die er wonen. Zelf houden we op allerlei manieren contact. We komen iedere maand met Koffie & Zó! in een wijk praten en we zijn zoveel mogelijk bij de informatieavonden die de gemeente organiseert. We zetten belangrijke zaken op onze website en op onze Facebookpagina. We zijn per e-mail en per telefoon goed te bereiken. Een paar keer per jaar sturen wij een openbare nieuwsbrief. U kunt zich daarvoor opgeven via nieuwsbrief@zozoetermeer.nl.

We luisteren goed naar wat iedereen zegt, maar – en dat zeggen we er gelijk bij – we kunnen niet iedereen tevredenstellen. Soms zijn de belangen tegengesteld en soms moeten we ook denken aan het algemeen belang. Bijvoorbeeld bij woningbouw: niemand ziet graag zijn uitzicht verdwijnen, maar we móéten bouwen. Dan we een oplossing die zo eerlijk mogelijk is.

Buurtvisie

Op initiatief van Zó! is het standaard geworden om bij nieuwe plannen eerst met de hele buurt in gesprek te gaan, als er grote bouwplannen op komst zijn. Belangrijke uitgangspunten:

- Contact met omwonenden in een vroegtijdig stadium,
- Heldere uitleg en er wordt voldoende tijd genomen om inhoudelijke vragen te beantwoorden,
- Terugkoppeling over wat er met de signalen is gedaan.

De nieuwe werkwijze bevalt goed. Vooral de kwaliteit van presentaties, locaties en terugkoppeling vraagt aandacht. Zó! blijft dit agenderen!

Openbaar bestuur

De gemeenteraad werkt in principe in het openbaar. Dat betekent dat u dezelfde stukken kunt lezen als de raadsleden en dat u de raadsvergaderingen kunt volgen. U kunt in de zaal aanwezig zijn of thuis via internet kijken. In een enkel geval zijn de stukken geheim, maar alleen als dat echt nodig is. Bijvoorbeeld als de gemeente inkopen moet doen, dan houden we geheim hoeveel het college mag uitgeven, zodat het niet duurder wordt dan nodig.

Zó! Zoetermeer let er altijd goed op dat er geen zaken geheim worden gehouden die niet nodig zijn.

En openbaar bestuur betekent nooit dat uw gegevens 'op straat' komen te liggen, dus de privacy van eenieder moet beschermd zijn.

Allerlei zaken in dit verkiezingsprogramma kosten geld. Al jarenlang krijgt de gemeente veel te weinig geld van het rijk om alle taken die het rijk bij de gemeente neerlegt uit te voeren. Zó! Zoetermeer vindt dat de gemeente moet weigeren om taken uit te voeren als er niet genoeg geld wordt geregeld.

Wij blijven ervoor strijden dat het rijk met voldoende geld over de brug komt.

Zó! Zoetermeer wil dat de Onroerendezaakbelasting (OZB) alleen verhoogd wordt vanwege de prijsstijgingen.

Digitale dienstverlening

Steeds meer wordt digitaal in de wereld, en dat is prima, maar niet vanzelfsprekend voor iedereen. Niet iedereen navigeert moeiteloos door een gemeentelijke website. Daarom wil Zó!:

- Een duidelijke gemeentelijke website, ook toegankelijk voor mensen met een handicap.
- Een alternatief per telefoon of aan de balie. Niet iedereen kan meekomen en begrijpen hoe al die apps en dergelijke werken.
- In de bibliotheken moet voldoende aandacht blijven voor het helpen van mensen in de digitale wereld, zoals door cursussen en spreekuren. Daarbij moet ook aan mensen worden uitgelegd hoe ze ervoor kunnen zorgen dat ze niet het slachtoffer worden van digitale criminaliteit.
- De beveiliging van de gemeentelijke systemen moet top zijn! Er zijn veel bedreigingen. Criminelen proberen bij bestanden te komen om gegevens te kunnen verkopen, en anderen proberen rijk te worden door gemeenten 'plat' te leggen en geld te vragen om de systemen weer beschikbaar te maken.

New Town problematiek

Zoetermeer is een van de New Towns die eind jaren 60 de handschoen hebben opgepakt om te gaan groeien. In hoog tempo werden gedurende de jaren 70 grote aantallen woningen uit de grond gestampt. Dat was nodig omdat toen ook sprake was van een enorme woningnood. Doordat er toen heel veel tegelijk gebouwd en aangelegd is, is nu ook heel veel tegelijk versleten en aan vervanging toe. Op initiatief van onze burgemeester zijn 7 vergelijkbare gemeenten, de zogenaamde new towns, gaan samenwerken en is er contact gezocht met het rijk, om duidelijk te maken dat er sprake is van specifieke problematiek en dat er extra geld nodig is om het op te lossen. De eerste resultaten zijn behaald (in de vorm van enkele miljoenen). Zó! wil dat het volgende college zich daar stevig voor blijft inzetten.

Zó! staat voor een gemeente die luistert en uitlegt. Met verstandig financieel beleid, open besluitvorming en échte samenspraak. Want goed bestuur is niet alleen een taak van politici, maar iets wat we samen doen: met elkaar, voor elkaar.